

**123 СУ “ Стефан Стамболов ” – р-н “ Красна поляна
– София**

ул. „ Братин дол ” 26, Тел: 920 30 23,
mail: sou123@abv.bg

Инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд

Законът за здравословни и безопасни условия на труд поставя информирането, инструктирането и обучението на работниците като част от мерките за стимулиране подобренията на безопасността и здравето при работа (БЗР).

Работодателят е задължен осигурява на всеки работещ, подходящо обучение и инструктаж по безопасност и здраве при работа, в съответствие със спецификата на професията/извършваната дейност и на работното място, като се отчитат възможните опасности и резултатите от оценката на риска. Условията и редът за провеждане на обучение и инструктаж по безопасност и здраве при работа са регламентирани с Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работното място на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

Цялостната организация за провеждане на инструктажите и обученията по БЗР се определя писмено от работодателя, в зависимост от конкретната ситуация в предприятието, като се определят видовете обучения и инструктажи, лицата, които ще бъдат обучавани и/или инструктирани; програмите за обученията/инструктажите, както и лицата, които ще ги провеждат. Не се допускат до работа лица без необходимите знания, умения или правоспособност.

Обучението и инструктажът по безопасност и здраве при работа се провеждат в работно време, като всички разходи са за сметка на работодателя.

Инструктажи по безопасност и здраве при работа

Лица, на които се провеждат инструктажи по БЗР:

Инструктажи по БЗР се провеждат на всеки работещ, независимо от срока на договора и продължителността на работното време, вкл. и на: работещите, предоставени от предприятие, което осигурява временна заетост; командировани работници и служители; работещи от други предприятия, които ще работят на територията на предприятието; лица, приети за обучение или за повишаване на квалификацията; лица, с които се провежда

производствена практика; всички други лица, които ще посещават производствени звена на предприятието.

Изискването на Наредбата е **длъжностните лица, извършващи инструктажите** да бъдат с подходящо образование и да притежават съответен производствен опит, като се отчитат характерът на изпълняваната работа, конкретните условия на работното място и съществуващите професионални рискове. При документирането на инструктажите е важно да се спазват утвърдените образци, съгласно чл. 11, ал. 5 от наредбата.

Видове инструктажи по БЗР:

1. Начален инструктаж се провежда в деня на постъпване на работа, като целта е новоназначените работници и служители да бъдат запознати с основните правила и изисквания по БЗР в предприятието, с вида и характера на извършваната работа, със специфичните опасности и рисковете, както и с изискванията към тяхното поведение. Длъжностното лице, провело началния инструктаж на лицата, които постъпват на работа, издава служебна бележка съгласно чл. 12, ал. 3 от наредбата, която се съхранява в личното досие на работещия.

2. Инструктаж на работното място се провежда преди да бъде възложена самостоятелна работа на работника или служителя. На работниците и служителите, работата на които е свързана с използване, обслужване и поддържане на машини и други технически съоръжения или са заети в дейности, създаващи опасност за здравето и живота на хора, независимо от тяхната подготовка, образование, квалификация и трудов стаж по същата или друга професия, освен инструктаж на работното място се провежда и **обучение** по правилата за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд. В тези случаи работодателят трябва да определи: работните места и работниците и служителите, на които ще се провежда обучение и изпит; учебната програма; продължителността на обучението; обучаващите лица и формата на изпита. Изпитният протокол се съхранява в досието на работника или служителя. Съответните работници и служители се допускат до самостоятелна работа само след успешно положен изпит. Инструктажът и обучението на работното място се провеждат на основата на действащите правила, норми и изисквания и утвърдените от работодателя правила и инструкции за безопасна работа, като тематиката и продължителността им се съобразяват и с всички други изисквания, регламентирани в специфичните за дадена дейност или вид работа нормативни актове. Инструктажът на работното място приключва, след като ръководителят, разрешаващ самостоятелна работа, се убеди, че работещият познава правилата за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, отнасящи се за извършваната от него дейност.

Дава се възможност за едновременното провеждане на началния инструктаж и инструктажа на работното място в предприятия с персонал до 50 работници и служители включително и ограничен обем производствени дейности. Тази възможност, конкретизирана по работни места, производства, видове дейности, професии и др. следва да бъде регламентирана в документа, уреждащ организацията на инструктажите.

3. Периодичен инструктаж - има за цел да поддържа и допълва знанията на работещите по безопасност и здраве при работа. Провежда се не по-рядко от един път на три месеца за работещите, пряко заети в дейности с висок производствен риск по чл. 15, ал. 1 от наредбата, и не по-рядко от един път годишно за всички останали работещи, освен ако в други нормативни актове не е регламентирана по-малка периодичност.

4. Ежедневен инструктаж - провежда се на работещи, пряко заети в дейности с висок производствен риск, включително: в подземни, минни и геологопроучвателни обекти; в кариери; в добива на нефт и газ; в превозите в железопътния транспорт; в производството и

употребата на взривни материали; в международните автомобилни превози; в автомобилните превози на опасни товари по шосе; при работа с опасни химически вещества и препарати; при строителни и монтажни работи. За водачите в международните автомобилни превози и за водачите, превозващи опасни товари по силата на Европейската спогодба за международен превоз на опасни товари по шосе - ADR, и Наредба № 40 от 2004 г. за условията и реда за извършване на автомобилен превоз на опасни товари (ДВ, бр. 15 от 2004 г.), ежедневиият инструктаж се съвместява с периодичния инструктаж, провежда се преди тръгване на път и се документира в Книгата за ежедневен инструктаж (чл. 15).

5. Извънреден инструктаж се провежда в следните случаи:

- след всяка трудова злополука, станала на работното място, и установена професионална болест, както и след пожар, промишлена авария и природно бедствие;
- при констатирани груби нарушения на правилата, нормите и изискванията по БЗР;
- при промяна на технологичния процес, при въвеждане на нови машини и съоръжения, при промяна на работното място или организацията на работа;
- по предписание на контролен орган;
- на работещи, отсъствали повече от 45 календарни дни, след завръщането им на работа, преди да започнат да изпълняват преките си задължения;
- по преценка на работодателя или прекия ръководител при организиране на ремонтни или други дейности с участие на работници и специалисти с различни професии и квалификация, както и при работи, изискващи специфични мерки за безопасност и здраве при работа, преди започване изпълнението на задачите.

Обучение по безопасност и здраве при работа

Лица, на които се провежда обучение по БЗР:

- длъжностни лица, които ръководят и управляват трудовите процеси;
- длъжностни лица и специализираните служби в предприятията за организиране изпълнението на дейности за превенция на професионалните рискове (органите по БЗР в предприятията);
- лицата, които са определени от работодателя да провеждат инструктажите по безопасност и здраве при работа;
- членовете на комитета/групата по условия на труд;
- работниците и служителите, работата на които е свързана с използване, обслужване и поддържане на машини и други технически съоръжения, за които се изисква правоспособност за работа;
- работници и служители, заети в дейности, които създават опасност за тяхното или на други лица здраве и живот.

Програмите за обучение по БЗР трябва да се съобразяват с:

- общата, отрасловата и специфичната за дадена професия задължителна подготовка по правилата за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд;
- входящото образователно равнище;
- целите на обучението;
- тематичните области на обучението;
- продължителността на обучението - общо и по теми;
- реда и условията за проверка на знанията и оценяване при завършване на обучението;
- удостоверяване за преминал курс на обучение;
- необходимата материална база за обучение.

Периодите и продължителността на обученията по БЗР съгласно наредбата, са както следва:

- за длъжностните лица, които ръководят и управляват трудовите процеси - не по-рядко от веднъж на 2 години и продължителност не по-малка от 6 учебни часа;
- за органите по БЗР в предприятията и лицата, които са определени от да провеждат инструктажите по БЗР - не по-рядко от веднъж на 1 година и продължителност не по-малка от 6 учебни часа;
- за членовете на комитета/групата по условия на труд - съгласно изискванията на Наредба № 4 за обучението на представителите в комитетите и групите по условия на труд в предприятията (ДВ, бр. 133 от 1998 г.);
- за работещите, чиято работа е свързана с използване, обслужване и поддържане на машини и други технически съоръжения, за които се изисква правоспособност за работа, както и за работещите, заети в дейности, създаващи опасност за тяхното или на други лица здраве и живот - съгласно изискванията на съответните нормативни актове.

02.01.2019г.

Гр. София

Директор

Георги Велев

